

Tractatus De Schismate

Longueval, Jacques

Lovanii, [1718]

Caput XIII. Quâ cautione opus sit Schismate imminente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64915)

tariorum esse spiritum rebellionis. Quam cruenta olim in regno suo bella fuscitaverit scissa Religio, Galli meminerunt. Calvinismus, fa-
 teor, rebellionis fons fuit. At Jansenismus ex Calvini ovo prognatus est; nec spondet, si praevaluerit, meliora. Hydrae illius Herculeae abscisso capite uno, alterum, demissis quidem paulò magis auriculis, at eodem veneno turgens enatum est. Minusne ab hoc timendum est publicae tranquillitati? In Regum palatia citò volvitur flamma templorum, & segniùs extinguitur quàm apparet. Dominum cum populo Israèl, cujus partem Core ad seditionem incenderat, suppliciter deprecemur: *Fortissime Deus spirituum universe carnis, num uno peccante, contra omnes ira tua deserviet?*

rum Lu-
 theri
 Epist. 100.

Num. 16.
 v. 22.

CAPUT XIII.

Qua cautione opus sit Schismate imminente.

§. I.

Quid agere & pati debeant Episcopi ad avertendum Schisma.

SI quis dubitet, quodnam sit Religione periclitante Episcoporum officium, is consideret quod sit officium belli Ducis, quando in regni viscera irrumpunt hostes: quod naucleri, dum navis tempestate jactatur: quod Pastoris, dum in ovili grassatur lupus. Nemo dubitat quin Episcopi Duces sint

ſint populi Dei , Paſtores gregis Chriſti ,
 naviculæ S. Petri Gubernatores , ſalvo in
 omnibus Romani Epifcopi Primatu. Quot ti-
 tuli dignitatis , tot ſunt argumenta , & , ſi qui
 fortè ſtimulo indigent , incitamenta ad in-
 duendos viriles animos , roburque intrepidi-
 dum , & contemptricem mortis conſtantiam ,
 quâ S. Ambroſius Imperatori conniventiam
 ſuadenti in cauſa fidei , reſpondit , *Si à me
 peteret , quod meum eſſet , id eſt fundum meum ,
 argentum meum , quidvis huiusmodi meum , me
 non refragaturum ; quamquam omnia quæ mei
 ſunt , eſſent pauperum : Verùm ea quæ ſunt divi-
 na , Imperatoria poteſtati non eſſe ſubjecta . Si pa-
 trimonium petitur , invadite : ſi corpus , occur-
 ram : Vultis in vincula rapere ? Vultis in mortem ?
 voluptati eſt mihi . Non ego vallabor circumſuſione
 populorum , nec altaria tenebo vitam obſecrans ;
 ſed pro altaribus gratiùs immolabor . Exemplum
 & documentum illuſtre à viro tanto Epifcopi
 datum , ne vocem quam expectat Reli-
 gio , timor humanus præpediat . Quid cen-
 ſendum de belli duce , qui certamen declinat
 ne amittat ſtipendia , quæ non niſi ad pug-
 nandum dantur ? Si qui forent animo tam
 puſillo Epifcopi , profecto perditâ Religione ,
 conſequenter ea quæ ſilentio conſervare ni-
 tuntur , emolumenta amitterent . Ad hunc
 panicum excutiendum terrorem , id unum
 ſufficiat meminiffe , non ſe ſui , ſed gregis
 conſervandi gratiâ conſecratos fuiſſe , neque
 ut ſeipſos paſcant , ſed oves . *Nobis Chriſtiani ,
 vobis Epifcopi ſumus* , dicebat ad populum Au-
 guſtinus .*

Ambroſ.
 Epift 20.
 tom. 2. p.
 854. nov.
 edit.

Serm 46.
 c. 1. nov.
 edit.

Quid agendum itaque ? Epifcopatus nec
 plebi venerabilis , nec formidabilis poteſt eſſe
 erro-

errori, nisi servato cum Apostolica Sede vinculo unitatis. Quapropter necesse est ut hunc nexum stringat arctius ipsum Schismatis periculum, plebique libera voce Prælati inculcent, neminem Catholicum esse posse nisi qui Vicario Christi obtemperat. O quam potens est Episcopi vox, dum id Principi Christiano dicit, quod Imperatori scribebat Ambrosius: *Causa Religionis est, Episcopus convenio. Certè si aliud statuitur, Episcopi hoc a quo animo pati & dissimulare non possumus. Licet tibi ad Ecclesiam convenire: sed illic non invenies Sacerdotem, aut invenies resistentem.* Neque hos animos inspirare debet extremum duntaxat Religionis periculum. Dum periclitari incipit, non conservator, sed fidei proditor est qui tacet. *Veritas, inquit Innocentius, quæ non defensatur, opprimitur.*

Ep. 17. ad
Valent. t 2
p 827. nov.
edit.

Innoc. I.

Sueciæ & Angliæ Episcopi dissimulabant tantisper, hærebantque ad primos impetus potestatis secularis, jura & auctoritatem Ecclesiasticam invadentis. Suadebat id primum timor displicendi Principibus, & amor fortunarum. Primas has scintillas, quas facile fuisset extinguere, non negligebant solum, verum etiam extenuabant. At postquam in apertum eruperunt incendium, tum demum in quorundam pectoribus fidei amor revixit, cum sero remedio malum esset valentius. Prior quippe conniventia viliores reddiderat Episcoporum auctoritatem, & quibusdam in partes suas plectis, ceteros Principes negligebant.

Sanè conniventia illa, quæ ad primum Schismatis aspectum ora obstrueret Prælatorum, non potest esse nisi prudentia carnis,

nis, quam Deus execratur. Si hanc mundi politicam secuti fuissent Episcopi primi, nec inter pericula persecutionum ausi fuissent extollere vocem veritatis: si Judaicis & Romanis Magistratibus, Christum annuntiare vetantibus obtemperassent Apostoli, nonne jaceremus in tenebris infidelitatis?

Sed quid potest, inquires, præstare Episcopus tot rebellibus circumseptus? Clamare potest, errorem detegere, lupos monstrare, aperire veritatem, plebem instruere, quam decipere solet sola ignorantia veritatis.

Isai. 5.
X. 13.

Propterea, inquit Dominus, captivus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam. Potest, debetque Episcopus eos solos ad Sa-

Joel. 2.
V. 17.

cros Ordines & ministeria Ecclesiæ admittere, quorum exploratam habet fidem & doctrinam sanam; ne alioquin infensa Ecclesiæ acies augeatur. Potest gemitibus publicisque orationibus Dominum obsecrare, ad

Ibid. c. 1.
X. 23.

quod Episcopus Propheta hortatur: *Inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes Ministri Domini: & dicent: Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hereditatem tuam in opprobrium*

ut dominantur eis nationes. Ac rursus: *accingite vos, & plangite Sacerdotes, ulutate ministri altaris: ingredimini, cubate in sacco Ministri Dei mei, quoniam interiit de domo Dei vestri sacrificium, & libatio.* Periculum religionis doce-

bit populum stertus Prælatorum: ad quem etiam respiciet misericors Deus. Potest Episcopus Spiritu Dei armatus, pro grege suo

stando & dimicando occumbere: *Bonus Pastor animam dat pro ovibus.* Actum est, inquit

Cyprian.
ep. 55. ad
Cornel.

S. Cyprianus, de Episcopatus vigore, & de Ecclesiæ gubernanda sublimi ac divina potestate,

si

si ad hoc ventum est, ut perditorum minas atque insidias (Episcopi) pertimescamus. . . . Nec interest unde Episcopo aut terror aut periculum veniat, qui terroribus & periculis vivit obnoxius, & tamen fit de ipsis terroribus ac periculis gloriosus. . . . Sed non idcirco relinquenda est Ecclesiastica disciplina, aut Sacerdotalis solvenda censura, quoniam convitiis infestamur, aut terroribus quatimur.

§. II.

Quid urgente periculo Schismatis agendum Magistratibus.

Magistratus gladium justitiæ gerunt, & Dei auctoritate & Principis. Hoc igitur uti debent non minus ad Religionis quam ad regni tuendam integritatem. Immo hoc ipso regno consulunt, quo fidem defendunt. Publici regiminis ipsis commissi pars est, pax & tranquillitas Ecclesiarum. Quin & si Politicæ solius ratio habeatur, quicumque Reipublicæ paci invigilant, invigilare debent paci Religionis; cum ex hac illa dependeat. Dicat igitur Magistratus Episcopis quod *is olim Princeps religiosissimus dixit: Ego Constantini, vos Petri, gladium habetis in manibus. Fungamus dexteris: gladium gladio copulemus.* Sed dum suam Magistratus Religioni commodant auctoritatem, cavendum quam maximè est ne de rebus fidei iudicium sibi arrogent; profundior enim infligerent Ecclesiæ plagam, quam sit ea, quam curare laborant. Basilius Imperator in Concilio Generali VIII. de Schismate Photii penitus extinguendo sollicitus, atque ejusmodi divisiones

Edgar.
Rex orat.
ad Clerum t. 9.
Concil.
Labb. p.
697.

Inter acta
Octavi
Concil.
sub finem.

siones cupiens cavere in posterum, monita dabat Laicis iudicibus apprimè salutifera, dignaque quæ cordibus insculpantur secularium Potestatum. De vobis, inquebat, laicis, tam qui in dignitatibus, quam qui absolute conversamini, quid amplius dicam non habeo, quam quia nullo modo vobis licet de Ecclesiasticis causis sermonem movere, neque penitus resistere integritati Ecclesie, & universali Synodo adversari. Hoc enim investigare & querere Patriarcharum, Pontificum & Sacerdotum est, qui regiminis officium sortiti sunt, qui ligandi & solvendi potestatem habent: non nostrum, qui ligari vel à ligamento solvi egemus. Quântacumque enim religionis & sapientie laicus existat, ovis vocari non desinet. Quæ ergo nobis ratio est in ordine ovium constitutis Pastores verborum subtilitate discutiendi, & ea quæ super nos sunt quærendi & ambiendi? Nunc autem videmus adeo multos malitiâ in insaniam accendi, ut obliviscentes proprii ordinis, & quòd pedes sint minimè cogitantes, legem ponere velle oculis. Sed moneo & exhortor omnes qui tales sunt, ut maledictum avertentes, & judicare iudices desinentes, attendant sibi.

Imperatores & Reges Christiani latâ lege interdixerunt laicis iudicibus ne de Ecclesiæ causis cognoscerent. Utinam leges hæ servatæ semper fuissent! Guimierus supremæ Parisiensis Curie Præfectus graviter de harum violatione conqueritur. Postquam in suo super Pragmatica Sanctione Commentario dixerat, excommunicatos esse qui directè aut obliquè Jurisdictioni Ecclesiasticæ impedimentum ponunt, subjungit: *Cum autem Rex Francia sit pugil Ecclesie, & inter omnes* Chri-

Guimier.
in Præfat.
Pragmat.
Sanctio-
nis.

Christianos Christianissimus, debet custodire jurisdictiones & libertates Ecclesiasticas: sed officarii ejus in multis hodie turbant Ecclesiam in predictis; ita quod, nisi Deus provideat, tandem jurisdictio & libertates Ecclesie evanescent.

Quod est ergo Magistratus officium dum populus errore seducitur? Eam nimirum gerere debet curam, quam tempore contagionis ne pestis incrementum capiat, præstare solet. Non ad ipsum pertinet de mali origine, qualitate, progressu, medicina judicium ferre; quæ medicorum industria est; sed cavere duntaxat ne contagio propagetur, sanosque corripiat. Non solum qui hac lue laborant, sed ii quoque qui cum laborantibus commercium habent, arcentur à societate valentium. Suspicio in minutissima quæque, etiam in Epistolas cadit. Similem in modum Magistratum est curare, ne contagio multo periculosior, Schisma inquam & Hæresis propagetur. Sinant Episcopos de mali natura & remedio judicare: executioni mandari curent præscripta Prælatorum, qui soli sunt medici animarum: invigilent in libellos contagiosos, qui furtim per rimas januarum irrepentes, legentibus venenum instillant: purgent præcipuè pestiferæ doctrinæ publicos fontes.

Hoc unum est, hoc verum, hoc legitimum Magistratus officium. Hæc adhibitâ curâ & diligentia suprema Parisiensis Curia civitatem hanc ingentem, totumque ferè Galliæ regnum à Calvinii contagione intactum conservavit. Tribunal hoc augustum Lutheri & Calvinii sectatores, prius etiam quàm Tridenti Concilium celebraretur, eas subire poenas voluit, quas in hæreticos leges severissimæ

riffimæ decreverunt. Libros eorum simul cum his, à quibus spargebantur in vulgus, flammis addixit: nec Regum se Edictis, nisi quando errori favere videbantur, opposuit. Nondum memoriae excidit factum memorabile Procuratoris in Parisiensi Curia * Generalis, qui ne Edictum quoddam hujusmodi in publicas tabulas curaret referri, munere se suo ultrò abdicavit. Exemplum illustre Magistratibus, quibus suprema hæc Curia hodie constat! Eorum quilibet Apostolicæ Sedi adhærens, & communes Episcoporum decisiones propugnans, merito Clementi XI. ipsique conjunctis Episcopis dicere idem posset, quod olim Senator quidam Romanus & Reipublicæ administer dixit Pontifici: *Sum quidem Judex Palatinus, sed vester non desinam esse discipulus. Nam tunc ista rectè gerimus, si à vestris regulis minimè discedamus.*

*D. Bourdin.

Cassiodorus l. 11. ep. 2. ad Joan. Pam.

A& 4. §. 19.

Quàm esset Magistratibus gloriosum, eum in modum & sentire & loqui! Quam laudabile, vestigia insistere Patrum suorum, factisque ostendere, Justitiam non esse rivalem Religionis, sed sororem! Alioqui sanè Apostolorum Successores compellent, ut hoc ipsis respondeant, quod Judæorum Magistratibus Apostoli responderunt: *Si justum est in conspectu Dei, vos potius audire quàm Deum, judicate.*

§. III.

Quid, dum periculum imminet Schismatis, Ecclesiasticis & Religiosis agendum.

MAledicti canes muti non valentes latrare! Ifai. 56. v. 10.
 inquit Ifaias. Ecclesiastici & Religiosi prompti & ad manum esse debent primis Pastoribus, ceu sagaces & fideles canes qui pastoris ductu invigilant gregi. Ipsorum est ad lupi conspectum latrare, insidias deprehendere, Pastori lupum abigenti suppetias ferre, oves aberrantes & ad pascua nociva deflectentes, ad ipsius nutum reducere: ac eo præsertim tempore, quo per erroris anfractus à grassatoribus seducuntur, dentes oportet eos habere, & animos. Hanc ob rem beneficiorum proventibus vivunt, ut Ecclesiam defendant: nec ob aliud plebis largitionibus sustentantur nisi ut ei profint exemplo & doctrina.

Curionibus præsertim hoc onus incumbit. Judicium Cleri Gal. de libro anonymo Curionum Paris.
In Ecclesia, inquit Clerus Gallicanus, statuti sunt inferiores rectores Ecclesiarum, Pastores ordinarii & proprii Sacerdotes suarum parœciarum, ut eas regant, administrent Sacramenta, prædicent Verbum Dei, auctoritate & institutione Episcoporum. Hoc ipso mercenarii & Schismatici essent, quo se Episcopi sui, & Pontificis obedientiæ subtraherent, neque plebem sibi commissam ad eandem obedientiam unitatemque servandam verbo & exemplo hortarentur. Nova monum. Cleri t. I. p. 684.

Ortis de Religione dissensionibus, cavere sum-

summopere debet secundi ordinis Clerus, ne tanquam Judex de rebus fidei contumaciùs se erigat. Prurigo enimvero delicata, cui Presbyteri Galli non semel succubuerunt, ut ex Epistola S. Cælestini ad quosdam Galliarum Episcopos abundè colligitur. Novatores à legitimis iudicibus proscripti, ad alios è Clero inferiori iudices confugiunt, à quibus, utpote omnem à se auctoritatem habentibus, non metuunt condemnari. Sed periti & Catholici Sacerdotes jus sibi non arrogant iudicandi de doctrina à Pontifice & Episcopis definità. Iis qui ad hoc eos facinus impellere conantur, respondere oporteret, quod Episcopo cuidam Pelagianorum fautori respondit Presbyter Orosius :

Cælest. ep.
ad Ep.
Gall. c. 1.

Paulus
Oros. lib.
Apologet.
t. 6. Bi-
bliot. Pat.
P. 449.

Nos filii Ecclesie Catholicae sumus : non exigas à nobis, ut doctores super doctores esse audeamus, aut iudices super iudices. Patres quos universa per orbem Ecclesia probat, quorum communioni nos adhaerere gaudetis, damnabilia hac esse dogmata decreverunt. Illis probantibus, nos obedire dignum est. Cur interrogas filios quid sentiant, cum patres audias quid decernant ?

Quantum ad Religiosos attinet, si vocationem suam ament, sine ingrati animi vitio, & quadam specie amentiae, Schismati favere non possunt. Ordinis sui privilegia ipsamque institutionem debent Apostolicæ Sedi referre acceptam. At si dominationem aliquando Schisma obtineat, primas se victimas fore non dubitent huic monstro litandas, præsertim si fortunæ sint pinguioris. Interea cum Schisma non secus ac Hæresis Apostasiæ nuptiisque sacrilegis Monasteriorum patefaciat valvas, mirum adeo non est mona-

monachos reperiri, qui divisionis flammam excitent potius quam extinguant.

Ergone, inquires, monachorum est, solitudinis violare silentium, ut se in negotia Ecclesiæ intrudant, obsistantque incremento erroris? Utinam non se intrudant nocendo, qui nolunt opitulando! sed interim hoc idem est quod Aphraati solitudinis incolæ objecit olim Valens Imperator: cui ille scitè atque appositè, *Dicito mihi, ô Imperator, si filia alicujus essem, & sederem in conclavi... atque deinde cernerem flammam in ades incidisse... quid me facere oporteret, intusne manere, an sursum deorsumque cursitare, & aquam asferre, quâ flammam extinguerem? Hoc ipsum nos agimus, ô Imperator. Etenim cum tu jam in patris nostri ades flammam injeceris, nos circumcursitamus, quo eam maturè possimus extinguere.*

Theodoret. Hist. Eccles. l. 4. c. 26. edit. Valis.

Hoc Imperatore Ecclesiam dividente, Monachi complures relictis solitudinum cavernis ingressi sunt urbes, fidem defendentes eâ auctoritate, quam in eis ob probitatem morum vitæque austeritatem plebs omnis suspiciebat. Auditi sunt Stylitæ de summitate columnæ ad prætereuntem multitudinem perorantes ne ab Ecclesiæ unitate discederent: quin & descenderunt aliquando ut Hæresi se opponerent. Dalmatius Archimandrita post annos quadraginta de cellula sua primùm est egressus, ut impios Nestorii retardaret progressus; cujus laus ab Ephesini Concilii Patribus celebratur. Eiusdem Nestorii impietati Monachi Constantinopolitani præ ceteris restiterunt: nec ulli ardentius Monothelitarum & Joannis Hierosolymitani errores quam Palæstini Monachi debellarunt.

S. Ber-

S. Bernardus, nobile illud Hæreticorum sui temporis flagellum, & S. Dominicus, Albigenſium Hæreticorum terror, non Epifcopi erant, ſed Religioſi. Et ut ad tempora nobis viciniora reſpiciamus, in Concilio

Palavicia.
Hiſt Con-
cil. Trid.
tom. 3.
p. 806. edit
Plantin.

Florentino *de Regularibus illuſtre præconium habuit Cardinalis Lotharingus, teſtatur, tria Regularium millia in Gallia paucorum menſium ſpatio crudele martyrium paſſos fuiſſe, quod obedientiam Romano Pontifici debitam abjurare noluiſſent.*

Nec deſunt etiam hodie in Gallia Ordines Regularium, qui flammam eandem Catholicam generoſis pectoribus alunt. Verùm an non de quibuſdam Regularium Communitatibus dici è converſo poſſet, quod in Concilio Conſtantinopolitano de quodam Archimandrita dictum legitur? *Quare Monafteria habet? Omnes ibi hæreticos habet.*

Con cil.
Conſtan-
tin. ſub
Men. act.
4. in fine.

§. IV.

Quid, dum Schiſma imminet, agendum fidelibus.

Præcipua fidelium cura eſſe debet, ut, glifcente errore & Schiſmate, quanto ſubtiliori aſtutia nonnulli ſurripere conantur pretioſam fidei gemmam, tanto illam arctiori cuſtodia conſervare nitantur. Imitari eos oportet præclarum S. Hieronymi exemplum, qui quo magis Eccleſia orientis Schiſmatis tempeſtate jactabatur, eò ſe arctius adſtringebat Apoſtolicæ Sedi, quæ eſt centrum Catholicæ unitatis. Devitent omne cum Novatoribus commercium non ſecus ac halitum peſte contactorum; quia *ſermo eorum ut cancer ſerpit.* Interdicant ſibi libellorum Factionis noxiam ſummopere le-

2. Timot.
2. v. 17.

tionem, qui quanto politiores sunt stylo, & interdum etiam specie pietatis, tanto securius venenum in auro bibitur. Et ne quid dicam de fidei amittendæ periculo, non vacat crimine librorum ejusmodi lectio, quam Ecclesia severè prohibuit. Caveant super omnia conscientiaæ suæ arcana ascetica suspectæ magistris dirigenda committere. Confessiones Schismaticis Sacerdotibus factas sacrilegas esse supra demonstravimus. Maximâ hic opus est fragiliori sexui vigilantia. S. Chrysostomus viris foeminas in Schisma proniores esse commemorat. O quantam Sacratarum Deo virginum multitudinem in partes suas Donatistæ pellexerunt!

Homil. 11
in Ep. ad
Eph.

Neque fidelibus satis videri debet, si fidem ipsi à Novatoribus oppugnatam conservent: meminisse debent, esse se Matris Ecclesiæ filios, quam, cum injuriosè tractatur, uti parentem protegere & vindicare tenentur. Omnis homo miles, dicebat Tertullianus, quando de conterendis Religionis hostibus agitur. Scelus est, si in S. Sedem blasphemantes cum ignava tranquillitate audimus. Ad debitam Ecclesiæ ejusque Capiti Romano Pontifici reverentiam obedientiamque propugnandam, tendere debet eloquentiæ nostræ nervos libera quædam & sancta indignatio. Hos sensus verus Religionis amor inspirat: neque Christianæ doctrinæ rudimenta sciunt, qui ista ignorant. *Agite causas matris vestra, dicebat plebi suæ Augustinus, servus malus non insultet domina: hæreticus non insultet Ecclesiæ. Lupus est, agnoscite: serpens est, ejus capita conquassate.*

Aug. de
Symb. ad
Catech.
cap. 11.

Si quæras an non liceat tibi finem expectare

Luc. 11.
v. 23.

re dissidiorum, neutri interea parti additum? Ipsum audi respondentem Dominum, *qui non est mecum, contra me est.* Nefas est subdito, neutrius esse, quando à rebellibus Princeps invaditur. Potestne medius quis esse veritatem inter & mendacium, Christum inter & Belial? Græciæ Legislatores severas in eos poenas decreverunt, quicumque, sæviente populi seditione, patriæ periculum inertes & otiosi contemplarentur. Ergone horum inertiam imitari impunè fas fuerit, dum patriâ charior periclitatur Religio? An non Christus Dominus erubescet confiteri illos coram patre, qui eum coram homini-

Symmach
Epist 8.
t. 4. Con-
cil. Labb.
p. 1302.

bus erubuerint confiteri? *Ecce tempus quo repetit milites suos, & inclamat ad defensionem sui fervorem gratia consecutos.*

Yosue 27.
v. 16. 18.
19.

Filii Israël intelligentes tribus quasdam ad privatum Dei cultum sibi erexisse altare, hanc rerum sacrarum divisione vehementer exarserunt; adeo quidem ut eos acie delere meditentur, si legatos repellerent. Horum hæc fuit oratio. *Cur reliquistis Dominum Deum Israël, adificantes altare sacrilegum, & à cultu illius recedentes? ... Habitare inter nos: tantum ut à nostro consortio non recedatis, adificato altari præter altare Domini Dei nostri.* Christianos non minùs anxios & erectos reddere debet minima suspicio Schismatis. Verumtamen in lege gratiæ, ad unitatem fidei servandam, non bello & gladiis, sed persuasione, precibus, gemitibus, lacrymis certandum est. Non enim domus Dei defendenda est more castrorum.

Fideles, quorum Episcopus, aut inferior Ecclesiæ Rector Schismaticus esset, ad quædam

dam particularia obligantur, quæ neceſſe eſt
verbo indicare. Quemadmodum nullo modo
parendum eſt illi, ſi à fide vel obedientia
Pontifici debita abducere conetur ſubditos,
ita ſalvâ ſemper characteris reverentiâ mo-
deſtè quidem, ſed fortiter reſiſtendum eſt.
Populus Conſtantinopolitanus invictò animo
rejecit doctrinam Neſtorii: qui cum peſti-
feros errores coram frequenti multitudine
concionando exponeret, dicentem excepit
publica murmuratio: nec crediderant fide-
les violari templi majeſtatem, ſi aperta in-
dignatione impia docentem arguerent. Laici
duo Proſper & Hilarius errores Maſilien-
ſium Preſbyterorum primi omnium impug-
narunt. Cum Hunericus mariimæ cuidam
Africæ civitati Arianum Episcopum dediſſet,
pars civium major conſcendiſ navibus diſceſ-
ſit, Prælatum Catholicum quæſitura: pars
domi ſe occludens, noluit ferre conſpectum
Paſtoris hæretici.

Non minor Samofatenſium fidei tuendæ
ardor emicuit. Tantâ conſtantiâ cives ſum-
mi & infimi obtruſum ſibi Episcopum Aria-
num agnoſcere, ullamque cum eo commu-
nicationem habere recuſarunt, ut ille, ta-
beſcens tædio ſolitudinis, Sedem tandem
ſuam deſerere compulſus fuerit. Suffectus
in locum ejus Lucius, & ipſe Arianus, idem
expertus eſt populi Catholici ſupercilium.
Nullus enim voluit eum ſalutare, nullus
aſpicere. Cumque in foro pueri colluderent,
& pila ex unius manibus elapſa inter crura
aſini Episcopum vehentis provolveretur, illi
eam pollutam arbitrati, igne conſeſtim ex-
tracto per flammam velociter trajecerunt,

Theodo-
ret. lib. 4.
c. 14. edit.
Colon.

ne fortè contagium traherent si non purgatã uterentur. Hæc post Theodoretum commemoro, ut pateat, quantum istis temporibus Catholici ab omni prorsus cum Pastoribus Hæreticis communicatione abhorrenterent.

Nec defunt Gallis exempla domestica. Cùm septem aut octo Episcopi Gallia Calvinianam Hæresim vel sequerentur, vel foverent; qui pertinaciores erant, de Sedibus suis à populo expulsi fuerunt. Sanctum hunc ardorem fidei in quibusdam regni Christianissimi partibus non extinctum penitus viri Catholici magna animi consolatione conspiciunt.

Nihil tamen omnibus in commune fidelibus, cujuscumque sint gradus aut dignitatis, magis est necessarium, quàm ut crebris ferventibusque ad Deum precibus Divinam misericordiam flectant, ne simul cum fide fructum fidei vitam æternam amittamus. Obsecremus fontem fidei Christum, ne ob terræ nostræ sterilitatem rigare eam cesset rore cælesti. Terribili hoc Schismatis & Hæreseos flagello peccata populi solent puniri. Cùm ceteræ Divinæ Leges contemnuntur, tum denique fides amittitur.

Ad hæc maximè obligantur Gallia populi, quando ruinam fidei imminens Schisma minatur. Sed an hoc verè periculum subest? An non panicus incutitur timor? Judicet lector ex compendio historico præcipuorum Schismatum, & ex characteribus eorum qui Schismatum fuerunt Auctores.